

inzerati se sprejemajo in velja
ristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
(administracija) in ekspedicijska na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 3 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Rečne ulice
št. 5.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Državni jezik.

Štajerski poslanec grif Wurmbrand je stavil v državnem zboru nasvet, naj se proglasi nemščina kot državni jezik, in ta predlog se je izročil odseku o jezikovnem vprašanju. Te dni je imel ta odsek sejo, pri kateri je bil navzoč tudi minister Taaffe. Govorilo se je to in ono. Grof Wurmbrand je ločil jezike čisto samovoljno v tri vrste, namreč v deželne jezike, v jezike v kakem okraji navadne in v narečja. Nemščino, češčino in poljščino šteje med deželne jezike, ter poslednjima dvema pripisuje nekoliko veljave; rusinski, hrvaški in slovenski jezik pa šteje med same narečja, ki nimajo nobene literature, nobenega razvitka, zato jih hoče pustiti le kot učne jezike v ljudskih šolah, drugje nikjer. Nad vsemi deželnimi, navadnimi in „nerazvitimi“ jeziki pa naj bi kraljevala nemščina kot državni jezik, katerega bi se morale posluževati vse uradnice. Ako bi se ta predlog sprejel, zgubili bi Poljaki, Lahi in Hrvatje v Dalmaciji svoje dosežanje pravice, poleg tega pa bi se Čehom, Slovincem in Rusinom postavno zaprla vsaka pot do narodne ravnopravnosti in kulturnega napredka. Češki in poljski poslanci so se temu nasvetu odločno ustavili. Za Slovence pa je poprijel besedo dr. Tonkli, kateri si je v kratkem času svojega delovanja kot državni poslanec s svojo odločnostjo, gorečnostjo in marljivostjo zaslužil zahvalo celoga naroda slovenskega. Tonkli je oistro zavrnil Wurmbranda, češ, da naj on nikar ne govori in ne sodi o slovenskem jeziku in njegovi literaturi, ki je čisto nič ne pozna, kakor je razvidno iz njegovih besed. Da je nemščina od nekda dr-

žavni jezik, to ni res, ker so primorske uradnice od nekda dopisovale višim dunajskim vlaškim jeziku; slovenščina pa je razvita že dovolj, in tudi že dejansko služi kot deželni jezik v kranjskem in goriškem deželnem zboru, pa tudi pri nekterih uradnijah. Končno Tonkli izreče prošnjo do vlade, naj bi ona naredila pritisk na najvišje sodišče, da bi se to dalje ne ustavljalo ravnopravnosti slovenskega jezika, in naj ona izda enak jezikoven ukaz, kakor za Češko in Moravsko. Tonklija je podpiral tudi grof Hohenzwart, ter konstatiral, da je slovenščina že v prejšnjih stoletjih veljala na Kranjskem kot deželni jezik.

Za sedaj se pač ni bati, da bi bil Wurmbrandov predlog sprejet, ker sedanja večina državnega zbora in tudi sedanja vlada ne bo dopustila, da bi se Slovani na tak način postavili proti popolnem zatrtju na ljubo neki nemško-centralistični želji. Zavoljo zločnosti nemških birokratov naj bi se odrekli vsi slovenski narodi svojim pravicam do narodnega življenja, do samostojne literature; naj bi se zadržali vse svobodno gibanje duhov. Jasno je, da bi po sprejetem Wurmbrandovem predlogu, ko bi se ponemčili vsi uradi in vse srednje in višje šole, otrpelo in zamrlo vse duševno življenje med Čehi, Poljaki, Slovinci, Rusini, Istrijani in Dalmatinci; izobraženci bi bili po nemških šolah vsi po nemškem kopitu odgojeni, ter bi se odtujili svojemu narodu; slovenski narodi bi postali zopet nevedna čeda brez voditeljev, literarno gibanje med Slovani bi ponehalo, godilo bi se vsem Slovanom tako, kakor zdaj koroškimi Slovincem, ki nimajo nobenega svojega časnika, ki nimajo nobene politične zavezanosti, ki nimajo narodno misleče in go-

vereče inteligencije, ker so vsi izobraženci na Koroškem (tudi če so slovenske krvi) le nemški izgojeni, ne znajo slovenski niti gladko govoriti, še manj pa pisati, in tudi slovenskih listov ne čitajo, narod pa spi v nevednosti, praznih bajkah, temoti in zapuščenosti, ter pobira tiste drobtinice, ki od bogate nemške mize padajo.

V tako žalostno stanje se Slovani ne bodo nikdar več nazaj potisniti dali. Vendar se je bati, ako bi nas Bog z novo ustavoverno vlado kaznovati utegnil, da se bo ta Wurmbrandov predlog ponovil in tudi dejansko izpeljati skušal. Treba je toraj, da se še za časa, dokler je to še mogoče, obdamo s trdnjavami in nasipi zoper take nasvete in nakane. Najboljša bramba za narodne pravice bila bi samouprava, to so take pravice, vsled katerih bi mi sami odločevali o takih vprašanjih, ne pa državni zbor. Tako samoupravo imajo Hrvatje, tam deželni zbor odločuje o šolah in o učnem jeziku, o uradnem jeziku itd. Tudi Poljaki so si vedeli pridobiti nekatere avtonomne pravice; tako imajo svoj šolski svet, kateri ureduje šole v narodno poljskem smislu. Iz tega uzroka so tudi Čehi, Slovinci in cisalajtanski Hrvatje federalisti ali avtonomisti, ker jim samoupravna sistema priložnost daje, vsaj en del svojih rojakov rešiti iz krempljev dunajskih centralistov. Kar se Slovencev tiče, rešil bi federalizem samo Kranjce, ker imajo Slovenci le tukaj večino, vendar bi samostojna Kranjska dobrodejno uplivala tudi na druge Slovence, ker bi v njej našli svojo zaslombo, svojo literarno delavnico in blagajnico.

Idealni „zedinjeni Slovenci“ stojé še tako velike ovire nasproti, da bi mi ne ravnali

Okrožnica o prvih slovanskih prosvetiteljih.

(Dalje.)

Med najvažnejše in najprijetnejše dogodke minolega leta štejemo s popolno pravico ono dobrotljivost in naklonjevnost, katero je vsemu Slovanstvu sv. oče Leon XIII. skazal z očetovsko ljubeznijo, ko je določil s posebno okrožnico, da naj se po vesoljnem svetu praznik sv. Cirila in Metoda obhaja z večjo in sijajnejšo svečanostjo. To zadeva vse Slovane, a posebno še nas katoličane, ki ne spoštujemo v sv. očetu le one svete ljubezni in dobrote, katero zajema iz srca Jezusovega, marveč tudi vrhovno moč in oblast, po kateri se sv. vera in edinost v cerkvi božji hrani čista in neoskrunjena. Jaz sem se za ta prelepi dar zahvalil sv. očetu v svojem in v imenu biskupije; a važni odgovor, katerega sem prejel v tem obziru, smatram kot poseben dar milosti, s katerim me Bog osrčuje, da sto in sto skrbi in muk, katere treba trpeti dandanes pri svetem poklicu, tem bolj potrpežljivo prenašam. Hvala večna za ta dar najprvo Bogu in potem sv.

očetu! To je tudi vzrok, da sem si za predmet letošnjemu listu na dobro ljudstvo in na duhovnike zbral krasno okrožnico sv. očeta Leona XIII., to se pravi: Življenje sv. Cirila in Metoda in razlog, zakaj ju moramo posebno častiti in na pomoč klicati. To je, mislim, z ozirom na slavno okrožnico sv. očeta sveta dolžnost vsakega katoliškega biskupa, ki izvršuje med Slovani sveti svoj poklic. V tem obziru stavijo se nam samo po sebi nekatera vprašanja, na priliko: kateri je bil med nami Slovani poglobitni namen delovanja apostolskega sv. Cirila in Metoda? Kaj naj se učimo posebno od nju svetega življenja? kateri je namen previdnosti božji, da posebno sedaj med Slovani probuja in širi spomin apostolov naših, in kako naj se vsi Slovani brez razlike ravnano nasproti temu namenu božjemu. Da si so sklepi božji tajni, dasi ni mogoče vedeti umu človeškemu ne dneva ne ure, kar si je sam pridržal večni oče, vendar, ako se natanko seznanimo z življenjem svetih apostolov ter se ozremo na svečano okrožnico vrhovnega pastirja, ne moremo dvomiti, da se previdnost božja poslužuje spomina sv. Cirila

in Metoda, hotéč opomniti Slovane edinosti v veri in cerkvi, ki je po odločilu božjem podlaga oni bratski ljubavi in slogi, oni vztrajnosti in odločnosti, brez katere ne moremo doseči na svetu nič važnega; ker se prav dandanes proti tej sveti jedinosti ščuva od vseh strani ter širijo predsodki, da je edinost ta protivna svobodi in napredku narodnemu in vsem posebnim željam in nameram, za katerimi s polno pravico teži vsaki narod. Dokazati hoče previdnost božja s svečano spomenico svetih apostolov vsem Slovanom, da se edinost v cerkvi božji ne protivi onemu, kar je kteremu narodu prirojeno in priljubljeno; nego da deluje prav nasprotno, da se svoboda in napredek narodni, da se vsi narodni običaji in opravičene težnje z nadnaturno neko močjo v jedinosti cerkveni krepé, blažijo ter dovajajo k dosegu višjih namenov.

Pokazati toraj hočem:

I. Kako sta sveta apostola Ciril in Metod označujoč in širéč sv. vero med Slovani — za kar jih je Bog odločil že od začetka njih življenja — težila z vsemi močmi svojimi po

praktično, ako bi ne skušali po drugih potih osvoboditi svojih bratov na Štajerskem, Koroškem in Primorskem. In sicer se nam priporočajo te-le sredstva:

1. Kakor je nesvetoval že „Slovenec“ in drugi slovenski listi, naj se ustanovi v Ljubljani viša deželna sodnija, ter naj se Kranjska odtrga od graške nadsodnije. Če je zdaj mogoče, da sega oblast štajerske nadsodnije tudi čez Koroško in Kranjsko, ravno tako lahko je mogoče, da dobi ljubljanska nadsodnija pod svojo oblast koroške, štajerske in primorske Slovence; hrvaška Istra naj pripade ali ljubljanski ali pa zaderski nadsodniji, koroški in štajerski Nemci naj pa ostanejo pod graško nadsodnijo. Ako bo tako ljubljanska nadsodnija združila pod seboj vse Slovence, mogoče jej bo toliko laglje, uvesti slovensko uradovanje, in ako se to enkrat ukorenini, se ne bo dalo več z lepa odpraviti.

2. Ob enem z višo sodnijo se mora ustanoviti v Ljubljani slovenska pravna akademija, da se bodo v njej izgojevali sodniki, bilježniki in zagovorniki, ki bodo popolnem zmožni uradovati v slovenskem jeziku.

3. V „Slovencu“ smo že pred letom nasvetovali, naj se agende naučnega ministerstva razdelé po narodih, tako da bi Slovenci dobili svoj slovenski šolski svet, ki bi nadzoroval in vodil vse ljudske, srednje in više šole v vseh slovenskih pokrajinah. Ta slovenski šolski svet bi se sestavil iz slovenskih poslancev, ki bi jih v ta namen izbrali deželni zbori kranjski, štajerski, koroški, goriški in tržaški; iz strokovnjakov učiteljev in profesorjev, ki bi jih volili slovenski učitelji in profesorji iz svoje srede; iz nekterih strokovnjakov, ki bi jih imenoval minister notranjih zadev, ali minister nauka in bogočastja, če bi to ministerstvo še ostalo. Ta šolski svet naj bi dobil pravico, določevati učni načrt in učni jezik, ter imenovati in nastavljeni učitelje in profesorje.

4. Krški škofiji naj se koroški Slovenci vzamejo in naj se izročé ljubljanski škofiji; sekovski (graški) škofiji pa naj se vzamejo slovenske fare in naj se pridružijo labodski (mariborski) škofiji. To se prav lahko doseže, ako se dogovori vlada s sv. očetom. Saj še ni dolgo, kar se je odtrgal en del koroških Slovencev od labodske škofije in izročil ce-

lovškemu škofu. Ranjki škof Slomšek je imel še en del koroških Slovencev pod seboj.

To so nekteri nasveti, s kterimi bi se dali Slovenci vsaj po ovinkih in v nekoliki meri zediniti in osvoboditi, ter rešiti iz krepljev zatirajočega germanstva in lahonstva. Kadar bo naša narodna moč na ta način bolj vtrjena in združena, zamogli bomo še le misliti na to, kako oživiti naš ideal o zedinjeni Sloveniji. Zgoraj navedene sredstva pa bodo tudi močne trdnjave zoper ponemčevanje in zoper take nasvete, kakor je grof Wurmbrandov predlog o nemškem državnem jeziku.

Politični pregled.

V Ljubljani 8. aprila.

Avstrijske dežele.

V notranji politiki so **železnice** na dnevnem redu. Poljaki bodo dobili svojo poprečno železnico (Transversalbahn); državni zbor pa je potrdil vladni predlog, da ima zapadna železnica priti v državne roke. Levičarji so se iz navade tudi temu nasvetu upirali.

Vnanje države.

V severni Afriki se zdaj važne reči godé. **Francozi** so že od nekdanj škilili na te dežele, zdaj se jim je ponudila priložnost, da si prilastijo deželico Tunis, in to bodo najbrž tudi storili. Francozi pošiljajo namreč vedno ekspedicije inženirjev in učenjakov v Afriko, da merijo zemljo za nameravane železnice, da popisujejo kraje itd. Takim ekspedicijam pridajo navadno nekaj vojakov. Eno takih ekspedicij so zdaj roparji iz Tunisa napadli. Francozka vlada pa je že komaj čakala na izgovor, kdaj bi smela Tunis zasesti. Poslala je že 10.000 mož v Tunis, da bodo deželo zasedli in jo pridružili Algierski, ki jo že imajo. Pravijo, da bodo poslali še 40.000 vsega tedaj 50.000, in taka moč se ve da zadostuje, da si podvržejo celo deželo. Tega pač ne bodo veseli v Carigradu, ker je deželica vsaj versko odvisna od sultana; še manj pa bodo zadovoljni Lahij, ki so sami že prežali na to, kako bi zamogli Tunis pri kakih lepilki pograbit. Najbrž se bodo Francozi z Lahi pogodili tako, da dobodo prvi Tunis, drugi pa Tripolis. Tako se mohamedanska moč vedno bolj drobi. Prav je!

Nemški državni zbor je sprejel Windt-

horstov predlog o zatiranju nihilistov. Socijaldemokrati so se glasovanja zdržali. Sicer pa je zbor z vsemi proti trem glasom odobril ta nasvet. Knez Bismark je začel krščanstvo povdarjati. Predlagal je namreč, naj se bolni in stari delavci iz državne blagajnice podpirajo, in ko so mu liberalci ugovarjali, rekel je, da to zahteva „dejansko krščanstvo“, da se revnim pomaga. Če bo mož v tem spoznanji napredoval, ga bomo še hvalliti začeli!

Gladstone je predložil **angleški** zbornici državni proračun. Iz tega se razvidi, da so dohodki za 12 milijonov presegli stroške, da bo toraj mogoče davke znižati. Srečna Anglija!

Grškemu kralju prigovarjajo diplomati, naj se zadovolji s pridobitvami, ki jih Turčija prostovoljno ponuja, ter naj ne prične vojske, ker mu ne bo nobeden pomagal, ako bi se mu začelo slabo goditi. Vprašanje je, ali se bo dal potolažiti grški narod, ki je že oborožen in razburjen, ter kliče po vojski.

Izvirni dopisi.

Z Ljubljane, 7. aprila. (Kakoradodarni so Slovenci, posebno po Kranjskem, to slovi krog in krog.) Priča temu je „Zg. Dan.“, ktera prinaša v vsakem listu tolikanj darov, namenjenih domačim in ptujim osebam ali napravam. Priča temu so mnoge dobrodelne ustanove, do kterih se pošiljajo znatni doneski brez pravega priobčevanja. Priča temu so misijonarji, kteri se pred drugimi narodi obračajo naravnost do pobožnega ljudstva slovenskega na Kranjskem. To vse je Slovincem brez dvoma na hvalo.

Vendar je treba, da je tudi radodarnost razumna. Ta gleda na gotovo potrebo, pa na gotovo dolžnost, v kateri je pač mnogo stopnjá. Pred ptujcem dolžan sem pomagati potrebnemu domačinu. Da je v domačiji naši dokaj velikih potreb, kdo ne vé in ne čuti?

Otroci dolžni so pomagati očetu. Kar so po drznem oropanju naš sv. Oče v pregnanstvu, nihče ne dvomi, da je pravim katoličanom sveta dolžnost pomagati sv. Očetu, in to tem bolj, ker vprav sv. Oče prejete dari najbolje vedó obračati potem v cerkvene namene potrebnemu človeštvu na korist, kakor nas opominjajo na pr. tudi za tekoče sveto leto.

edinosti v cerkvi božji, in nam dala vzgled, kako naj jim sledimo v tem.

II. Kako sta naša apostola prav v tej edinosti našla podporo in obrambo proti zasledovalcem in nasprotnikom svojim; kako sta našla v sveti edinosti pravo poročstvo za posebne pravice in obrede, ktere sta uvajala v svetih cerkvah med Slovani; to nam je pa zopet lep nauk, da varujemo tudi mi v tej edinosti poročstvo za posebne naše želje in težnje narodne.

Apostola naša Ciril in Metod šla sta z vsem apostolskim delovanjem svojim med Slovani na to, da se vkorenini in ohrani edinstvo v cerkvi božji. Pravim: edinstvo, ki je najbolj bistvena in sijajna lastnost cerkve Jezusove na zemlji, ker ne moremo dvomiti, da je beseda božja poglavitno za to se včlovečila, da združi vsa ljudstva v jedno družino, v jedno skrivnostno telo, kteremu ostane on na veke glava, duhovnik in odrešenik. Ta sveta misel zavlada je v božjem srci njegovem, ko je nas na lesu sv. križa odkupil z dragoceno svojo krvjo, nas posvetil in pobratil in vnovič postavil kot otroke božje pod varstvo več

nega Očeta svojega. Zato on prosi v krasni molitvi, ktero moli pred trpljenjem svojim in smrtjo, rekoč: Dodeli, Oče večni, da se nikdo onih ne izgubi, ktere sem posvetil in milosti tvoji povrnil, namreč da se vsi izveličajo, vedno med seboj edini, kakor si ti Oče moj v bitji, moči in slavi z menoj edin na veke. Zato ostane Jezus v sveti cerkvi, zaročnici svoji, vse dni do konca sveta; ostane s svetim srcem z ljubeznijo svojo, ostane z vsimi skrivnostmi svetega trpljenja in smrti, tako da moremo reči s sv. Pavlom: Jezus danes, jutri in na veke. Zato primerja Jezus sveto cerkev hiši na visoki gori, kamor naj vsak gre, kjer najde pribežališče proti onim zlom, ki ga mučijo na tem svetu. V tej hiši nebeški vlada večni mir in pokoj; ondi najdemo gotovost neumrjivosti naše, v njej hrepene vsi udje le po enem namenu, tam so eni apostoli, drugi preroki, tretji učitelji itd., ki pod nadzorstvom hišnega glavarja enodušno delujejo na to, da se zaceli vsaki razkol, da prebivalci niso kakor otroci, ki hite za vsako sapo, nego da so složni in edini v veri in sveti ljubezni, da napredujejo v kreposti, svetosti in pravičnosti. Zato daje

cerkvi Jezus nalogo, da od dne do dne širi svoje materinsko krilo, sprejema v svoje naročje nove narode, dokler ne pride on srečni čas, ko bode vse človeštvo en hlev in en pastir; to pa je najvišji namen, za kterega je Bog odločil sv. Cirila in Metoda, ko jih je pozval med Slovani na to, tudi okolnosti njih prejšnjega življenja strinjajo se s poznejšim delovanjem.

Navesti hočem tri okolnosti iz te dobe: prvič, da sta rojena v Solunu, ki je bilo takrat drugo mesto za Carigradom v evropskem delu vzhodnega carstva, v Solunu pravim, za ktere mesto se zanima dandanes ves svet, ker bode s časom zaradi svoje lege vzelo Carigradu velik del važnosti in slave, ker bo zapadu evropskemu najravnejša in najkrajša pot na vzhod in v Indijo; a mi, ki gledamo stvari z višega stališča, se klanjamo Solunu iz drugih razlogov in sicer: ker je bival v tem mestu sv. Pavel apostol, ki je spisal dve krasni pismi do Solunčanov, kteri dandanes s pobožnostjo prebiramo v sv. pismu; ker je ondi živel sv. Dimitrij, ki je, namestnik carjev, zapovedoval Ahajcem; on je prelil kri svojo za vero Jezu-

Ali tudi doma imamo potrebe, in tu so v prvi vrsti cerkve, hiše Božje, in v tem oziru naj obrnem pozornost premožnih na novo cerkev sv. Nikolaja v Bohinju, katero ne premožna občina komaj vzmaguje. Dobroto stori, kdor njej kaj podari. Podari se Bogu, in Gospod je dober plačnik.

V drugi vrsti so družinske razmere, in vse premalo se čislajo dobrotne družbe rokodelske. Mali otroci dobijo prej usmiljenih src in rok, in čuditi se je, da naprave sirotišnice deške in dekliške tako naglo napredujejo v našem mestu; nasprot pa tudi čuditi, da tako malo src in rok si pridobivajo katoliški rokodelski dečki in pomočniki, kateri so v najnevarnejših zadevah, in vzlasti dan danes prevelike pomembe za občinstvo. Kako je vendar to, da katoliška rokodelska družba naša ne more dospeti do lastne hiše, do svojega poslopja? Gotovo je, da še le potem bi razširjevati mogla svoj blagi vpliv v vse vrste družbe človeške po mestu in po deželi. Po drugih mestih se jim je hitreje sponeslo; naj bi tudi pri nas oglasili se jim v ta namen dejanjski podporniki!

V tretji vrsti se vse premalo čisla in podpira dobro časništvo, katero je v novejši dobi doseglo sploh toliko moč in veljavo. Vže navadni, priprosti ljudje poprašujejo sedaj dan na dan po novicah ali časnikih, češ, to nam je potrebna dušna hrana. Kaj še le mestni, nekoliko bolj olikani, izobraženi ljudje! Po vsem tem je nastala dolžnost vodnikom duhovnim in neduhovnim, skrbeti za dobro tako duševno hrano ljudem. Kako pa se skrbi? Koliko je pač slovenskih rodoljubov, na pr. tudi duhovnov, da bi v istini poskušali se na tem polji ter skrbeli svojim rojakom za potrebni dobri duhovni živež? Ali jih ni mnogo več, da v tem oziru roke le križem držijo ter se z liberalnimi duhovi bratijo in hudo obsojajo neznatne ali manj dovršene izdelke svojih sobratov? Da bi pa sami poprijeli in resnobno delovali na blagor rojakom svojim, tega jim nekaki napačni ponos ne pusti. Res je, da tudi tukaj se potrjujejo besede svetopisemske, kolikankj razumniši so otroci sveta pred otroci luči, kateri so vendar poklicani svetiti s pravim naukom

sovo ter postal mučenik; ker se ondi nahaja prelepa bazilika s peterimi ladjami na čast sv. Dimitrija, slavna cerkev nekdanj, danes turška mošeja, kjer se nahaja telo sv. Dimitrija; ker je v prestari dobi prenesen bil iz Soluna v Srem plašč sv. Dimitrija označen s krvjo mučeniško; a vrh vsega tega klanjamo se Solunu zato, ker sta v njem pred blizo tisoč leti rojena bila brata solunska: Ciril in Metod.

Razmere pa so bile v onem času skoro iste, kakor so dandanes. Mesto bilo je grško, govorili so helensko; ali bilo je v mestu, posebno pa še v okolici mestni mnogo Slovanov, ki so živeli in bili v vedni dotiki z mestom; po narodnosti bila sta toraj Ciril in Metod Grka ter govorila v jeziku grškem, v katerem se je lahko dospelo do omike in izobraženosti, a govorila sta tudi od mladih nog slovanski, kar je bilo potrebno, če sta mislila, da naj pozneje posvetita se delovanju apostolskemu med Slovani. Ne more biti poslanec apostolski brez znanja jezika narodovega; kajti ako je Jezus čudovito naklonil apostolom dar jezikov, da bi bili razumljivi vsemu svetu, je treba poznejšim duhovnom po natornem poti priučiti se onemu jeziku, ki ga govori njemu izročeno ljudstvo.

(Dalje prih.)

in dejanjem ljudem. Tako pa bi ne smelo biti, in doba je, da vstanemo iz groba narodne zapanosti, in podlega sumničenja ter da pričnemo z zedinjenimi močmi blagovito delovati na doslej preveč zanemarjanem polji.

Z Štajarskega, 4. aprila. (Podporno društvo za zbolele duhovnike) je pred kratkim izdalo poročilo o četrtem društvenem letu, za 1880. Čehoslovčan msgr. Filip je 1876 sklenil ustanoviti društvo, kojemu namen bi naj bil: v posebnem „penzionatu“ omogočiti ozdravljenje tistim duhovnikom, ki jih je bolezen prisilila začasno izstopiti iz službovanja. V to je izvolil mesto Merano na Tirolskem. S prva je društvu predsedoval grof A. Brandis, a sedaj msgr. Filip. Ta nas prosi, da bi iz dotičnega poročila objavili važnejše reči. — Pokrovitelj društvu je cesarjevič Rudolf. Na 76 straneh je tiskan imenik udov. V minoletem letu je pristopilo 17 ustanovnikov s vplačilom najmanje 100 gl., 87 dosmrtnikov udov s prineskom vsaj 20 gl., 318 letnih členov s 1 gl. in čez 300 dobrotnikov, ki društvo podpirajo po volji. Tako je skupno število narastlo do 177 ustanovnikov, 675 dosmrtnih in 1179 letnih udov pak 779 dobrotnikov. Slovenske škofije imajo izmed 67 udov mariborska 30, krška 21, ljubljanska 12, Gorica in Trst po 2. Odbor še vsled predloga škofa pl. Hefele želi čislo društvenikov povzvišati in upravo vzljajšati s tem, da po posameznih škofijah namerava nastavljeni poverjenike. Društvu še manjka lastna streha; doslej ima za 2200 gl. v najem dve vili „Rosenberg“ in „Marienherberge“. Tukaj je 1877 do 78 prezimovalo 12 duhovnikov, 1878 do 79 celo 28, 1879 do 80 pa 23 in 1880 do 81 samo 10; vrh tega še je nekoliko drugih duhovnikov v „penzionatu“ prebivalo po več tednov o raznih letnih dobah. [Društveno premoženje je od lanijskih 55100 gl. narastlo do 69100 gl. Odbor sedaj dela priprave za podružnico ob jadranskem morji za tiste ude, kojim bi v Meranu ne kazalo. V zavodu „penzionatu“ imajo prosto stanovanje; za hrano (zajutrek, obed, večerja) plačujejo po 1. gl. 50 kr. na dan. Zadnjo zimo zadostovalo je le eno poslopje, zatoraj je odbor drugo vilo začasno dal v najem. Ta okoliščina je pripomogla, da se je letos tudi v gotovini sporazdelilo podpore 1400 gl. Poročilo še pristavlja, da svečeniki mašujejo v toplej domačej kapelici. (Pij IX. blagega spomina darovali so en kelih, a cesarica Elizabeta en mašni plašč); da ni treba plačevati „kur-takse“, zdravnika in voznje po južnej železnici, vrh tega še imajo vljudne strežnike, dobrote, ki so tudi kaj vredne in ki jih ne dobimo povsod.

Z Dunaja, 7. marca. (Iz državnega zbora.) Zbornica je te dni obravnavala postavo o odkupu zahodne železnice cesarice Elizabete. Levičarji so bili sami sklenili postavo, naj država kolikor mogoče skuša železnice pridobiti v svojo lastnino in jih od privatnih družb odkupiti, toda zdaj, ko je država storila prvi korak v tem smislu in se odločila odkupiti omenjeno železnico, so liberalci začeli kričati in upiti, češ, da je to slaba kupčija itd. In vendar nimajo nobenega drugega vzroka za to nasprotovanje, kakor samo to, da se kupčija ni sklenila od njih in ob času, ko so oni večino imeli v zbornici. Desnica bi bila obravnave rada pospešila, ker so poslanci že komaj čakali, da bi se odpeljali domu, zato prvi dan v torek ni nobeden njenih poslancev govoril, včeraj pa sta vendar poprijela besedo en Poljak in pa Rieger, ki je zlasti povdarjal, da je državi ta železnica potrebna

zvoljo tega, da nas Nemčija v kupčijskem oziru ne bode zadušila.

Da bi bila obravnava prej dovršena, sklenil je predsednik ob 4. uri popoldne sejo in za 7. uro zvečer napovedal nadaljevanje obravnave. Ob enim je levičarjem naznanil, da v tej zvečerni seji mora biti dovršena obravnava, ako bi tudi morali celo noč zborovati. To je pomagalo. Levičarji niso več dolgo govorili, in v dobri uri je bila seja sklenjena. Za danes je bilo odloženo tretje branje; poslancev se je tretjina že odpeljala in pri ustmenem glasovanju bila je postava sprejeta s 133 glasovi proti 112. Manjkalo je toraj na obeh straneh več ko 100 poslancev.

V gospodski zbornici so danes obravnavali predlog Lienbacherjev o znižanju šolstva. Konservativni nemški poslanci odločno zahtevajo polajšanje, kakor ga v drugih deželah že imajo. Konrad je bil obljubil, da jim hoče tako polajšanje poskrbeti vendar pa v komisiji gospodske zbornice ni zadostno zagovarjal Lienbacherjevega predloga. Nemški poslanci so bili zaradi tega jako razdraženi in so žugali še te dni, da Konrada ne privolijo budgeta, ako Lienbacherjev predlog pade. Za vlado bi bilo to jako sitno; zato si je menda še v zadnjem trenutku prizadevala Lienbacherjevemu predlogu pridobiti večino. In v zvezi s tem prizadevanjem je menda tudi novica, da so bili cesar predvčerajšnjem ministra Konrada poklicali k sebi. Mislijo namreč, da so mu cesar sami zaukazali, naj odločno zagovarja Lienbacherjev predlog. Obravnava pa danes še ni bila dovršena, tudi minister še ni govoril, ter se bo pokazalo še le jutri, kaj bode v tem oziru rekel, in se bo li odločnejši potegnil za omenjeni predlog kakor v zbornici poslancev. Ker vlada ne bode mogla v nevarnost spraviti državnega proračuna ali pa kake druge veljavne postave, ki bi dala poslancem priliko zavoljo Konrada pokazati svojo nevoljo do ministerstva, se sploh sodi, da Konrad ne bode dolgo ostal minister, ako se njemu in vladi ne posreči z Lienbacherjevim predlogom v gospodski zbornici prodreti in vstreči zahtevam kmečkih prebivalcev uemških.

Domače novice.

V Ljubljani, 8. aprila.

(Velikonočne počitnice) v srednjih šolah se prično veliko sredo zjutraj in trajajo do velikonočne srede, kadar se dopoldne jame spet podučevati. Ker je pa popoldne po novi postavi — ob sredah in sobotah — prosto, bi bilo pač modrejše in učiteljem pa učencem prijetnejše, podučevati veliko sredo dopoldne ter praznovati velikonočno sredo tako, da bi podučevanje redoma se pričnjalo v četrtek.

(Ljudsko štenje.) Pokazalo se je, da ima kranjski okraj 1196 ljudi menj, ko pred desetimi leti, toraj se je prebivalstvo znižalo za 5 odstotkov. To je nekako čudna prikazen. Ali so se ljudje izselili ali kateri so uzroki?

(Vodstvo kranjske hranilnice) je imelo v ponedeljek občni zbor. Pri tem se je poročalo, da je Pressnitz izneveril vsega vkup 36.626 gl. 85 kr., da so pa pri njemu dobili odškodnine 6914 gl. 2 kr., da ima toraj hranilnica škode 29.712 gl. 83 kr. Vodstvo je sklenilo v prihodnje ostreje paziti, da se kaj takega več ne bo moglo zgoditi, in se bo v ta namen službeni red predrugačil.

„Laib. Ztg.“

(Nesreče na železnici.) V Borovnici se je povozil železniški voznik Garbajs. Hotel je na tekoči vlak skočiti, pa mu je spodletelo,

ter je prišel pod kolesa, ki so mu odtrgale obe nogi. Kmalu potem je vmrl in zapustil več majhnih otrok. — Med Kranjem in Loko je tudi enemu vlak zmečkal nogo. Pripeljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

Današnjemu listu je pridjana priloga o šivalnih strojih.

Razne reči.

— Cesarica Eliza je došla iz Anglije zopet nazaj na Dunaj. V Parizu jo je pozdravil in se jej poklonil predsednik republike, v Monakovem pa vsa kraljeva rodovina.

— Strašni potres na otoku Chios. Na otoku Hijos (ali Chios) se je zemlja tako stresla, da so se vse hiše podrle in več tisoč ljudi pod razvalinami pokopale. Do zdaj so našli samo v glavnem meslu 1400 mrtličev. Nesreča je grozna. Ljudje so brez strehe in begajo vsi ostrašeni okoli, manjka jim vsega. Hitra pomoč je potrebna. Celi otok šteje 40.000 prebivalcev, ki so grškega rodu in lepe postave. Glavno mesto Kastro, ki je štel 5000 prebivalcev, je popolnem zasuto. Pravijo, da je bil na tem otoku slavni pesnik Homer rojen. Razun tega je porušenih še 30 vasi. Pravijo, da je vsega 4000 ljudi mrtvih ostalo. Potresi se še ponavljajo; ljudstvo beži in prosi kruha! Režeži se obračajo do milosrčnosti cele Evrope. Upati je, da njih klic ne bo zastonj. Turška vlada je poslala dve barki z živežem in zdravniki na otok.

— O pastirskem listu prevzvišnega škofa Strossmajerja, ki ga je „Slovenec“ zadnjič pričel priobčevati, prinaša „la Defense“ 30. marca poročilo, da bode znaten vpliv imel na vse narode slovanske v smislu zedinjenja s cerkvijo katoliško, da ga je škof poslal tudi v Rim, in da je dopadel v najvišjih krogih cerkvenih tako, da „Osservatore Romano“ službeni organ sv. stolice bode tudi priobčil to sijajno delo biskupa Djakovskega. — Ker je slovenskim duhovnim naukazano, naj se pred bližnjim godom sv. Cirila in Metoda vernemu ljudstvu bere dotična papeževa okrožnica s potrebno razlago, bode jim gotovo v mnogih rečeh dobro služila tudi Strossmajerjeva spomenica.

— V Zagrebu je v vseučiliški knjigarni Albrehta i Fiedlera izšla „Stenografija hrvatska“ poleg sostava Gabelsbergerjevega zložil Franjo Magdč, profesor na veliki realki. Ker je stenografija potrebna sedaj ne samo dijakom, nego tudi drugim, obračamo pozornost na to novo knjigo.

— Pastýř duchovní. Kako dobro se je ustanovil ta hvalevredni časopis duhovstva českoslovanskega, sprčuje VI. sešitek, v katerem se v listih homiletskih nahajajo postne pridige in za velikonoč, pridige k mladini, in osnove razne do II. nedelje po velikonoči. V listih katehetskih priprava k prvi sv. spovedi po peterih potrebnih rečeh. V listih vědnostnih je vzlasti izvrstem sostavek. Protestantizem pogrebniškrščanske vere. Dr. Lindner o neumrjočnosti. Potem razne razprave iz pastirstvenega djanskega življenja in nove knjige, koristne ali potrebne duhovnom. Pač bi tudi slovanski duhovni potrebovali enacega budilal

Vsem delničarjem

banke Slovenije se daje s tem naznanje:

1. Likvidacijski odbor je delo in račune skončal, tako da bi zamogel takoj prenehati, kadar bi imel denar, še ostali dolg poplačati.

2. Po svoji dolžnosti in po pritisku delničarjev, ki so svojo svoto doplačali, je likvidacijski odbor v svoji seji, 7. aprila sklenil: V novič tožiti za vso doplačo in brez razločka vse delničarje, kateri na tretjo doplačo l. 1880 niso nobenega obroka, tedaj še nič vplačali, če ne doplačajo do 20. aprila tek. leta. Čudno je, da ravno takih je še naj več na dolgu, ki po svoji vednosti in stanu morajo vedeti, da je doplača neizogibljiva, če hočemo reč kdaj dognati. Čudno je tudi, (se ve da pa tudi navadeo,) da mnogo nepremožnih je bilo toliko sprevidnih, da so doplačali, premožnih pa, ki bi lahko vsaki dan doplačali na dolgu ostajalo, tedaj skončanje zadrževalo in že tako velike stroške še pomnoževalo.

Umé se samo po sebi, da, če bi kaj ostajalo, mora biti razdeljeno med vse delničarje, tedaj morajo tudi vsi doplačati, ne pa, da bi eni doplačevali, drugi se pa v pest smejali. Predlagal bode tedaj likvidacijski odbor c. kr. oblastnjam, naj blagovolijo prisoditi, da vpravne stroške od 20. t. m. naprej nosijo kasni in zanikrni doplačevalci. Mislimo, da to pravica tirja. Značiti bi bilo prav take nagajive delničarje po dobljenem dovoljenji kar prodati. Potem bi gotovo plačali. Lepo zahvalo izreka podpisani odbor vsem sprevidnim in prostovoljnimi doplačevalcem, da se je z njih pomoč, o delo saj toliko dovršilo.

Likvidacijski odbor.

Za veliki in velikonočni teden, za ude bratovščine „vednega češčenja“, kakor tudi za otroke o prvem sv. obhajilu, je prav pripraven:

„Nebeški kruh“

ali bukvice za molenje in češčenje presv. Reš. Telesa stremljivimi in vsemi drugimi navadnimi molitvami. Veljajo v zlatu 1 gld., vse v usnji 90 kr., na pol v usnji 70 kr.

Ker je knjižica res sama po sebi vsega priporočila vredna, zlasti pa za zgoraj imenovane primerljive in ker se zraven po namenu izdajatelja še tudi drugi dober namen doseže, namreč podpora za dečko sirotišnico, se nadejamo obilno naročil.

Za velikonočne čase imamo tudi v zalogi: Officium hebdomadae sanctae et paschalis, lateinisch mit Noten 2 gl. 10 kr.

Sv. veliki teden in velika noč. V latinskem in slovenskem jeziku. Izdal g. A. Marušič 2 gl. 2 gl. 54 kr.

Die österliche Zeit, II. Th., 3 gl. 78 kr.

„ „ „ „ III. Th. 2 gl. 52 kr.

De la Palma. Geschichte der hl. Passion 1 gl. 68 kr.

De Ponte. Pasionbüchlein 72 kr.

P. Weninger. Ostern in Himmel 90 kr.

Sikinger Anreden am weissen Sonntage 81 kr.

Ketteler Worte der Belehrung an alle christlichen Eltern bei der Vorbereitung ihrer Kinder zur ersten hl. Communion 24 kr.

Schmitt Anleitung zur Ertheilung des Erst-Communanten Unterrichtes, 6. Auflage, 1 gl. 6 kr.

Vsa naročila bode ročno izvrševala Katol. bukvarna.

Na prodaj

je **210 hekt. dobrega, nepokvarjenega Dolenjca** (veči del l. 1877) prav po nizki pa določeni ceni od 10 gld. do 17 gld. za 100 litrov v grajščinski zidanci Rupertshofovi na Rebru srenje Cerovške blizu Novomesta.

Za kupce je klet odprta 1. in 24. aprila, potem 1. in 8. maja tek. leta od poludne naprej.

C. k. davkarija v Novomestu.

Zahvala.

Za nepoplačljivo dokazanega prisrčnega sočutja med boleznijo in smrti naše nepozabljive matere

Franje Langer

posebno tistim iz večji daljave došlim in za obilno vdeležbo pri pogrebu se čutimo dolžni sploh vsim in posebno daljnjim našo iskreno hvalo izreči.

Medja pri Zagorju dne 4. aprila 1881

Žalostni zapuščeni.

Ces. kr. izkl. privil.

Patentirana mizna oprava za praznike.

Ta lepa mizna oprava je nekaj novega, izvrstnega. Vsaka hiša bo lahko ponosna na tako mizno opravo. V vsak kos, tedaj v vsak nož, vsako žlico in vsake vilice je vdolan lep, ponarejen žlahtni kamen, da je videti kakor ametist, ali kakor opal, zafir, rubin ali pa smaragd. Tvarina, je bela kakor srebro, in taka ostane na leta. Za 10 let dobri stojimo, da bo blago belo ostalo. Dobi pa se 24 kosov te lepe mizne oprave 3 gl. 75 kr., in sicer:

6 nožev za praznike.

6 vilic „ „

6 žlic „ „

6 žličic za za kavo za praznike.

Tedaj 24 kosov, vsi vkup za **3 gl. 75 kr.**, in pri tem še za 10 let dobri stojimo, da bo blago belo ostalo in da je dobro. Kdor vzame pa na enkrat 48 kosov, pošljemo mu jih v nalašč za to narejenem zaboju in sicer za **7 gl. vsih 48 kosov.** Iz istega blaga imamo še v zalogi in prodajamo: Zajemalnike za juho po 35 kr., zajemalnike za mleko po 35 kr., težke zajemalnike za prikuho po 45 kr., velike tase po 90 kr., posode za mleko po 2 gl. 50 kr., posode za čaj po 3 gld., posode za sladkor s pokrivalom po 1 gld. 80 kr., druge, večje posode za sladkor po 2 gl. 40 kr., lepe svečnike v gotiškem slogu, par 2 gl. 25 kr., par še lepše izdelanih svečnikov 3 gl. 25 kr., posode za poper in sol po 60 kr., posode za jesi in olje iz opiljene glažovine po 3 gl. 50 kr., če so na dva dela, in po 4 gl. 75 kr., če so na štiri dele uredjene, velike posode za žveplenke po 1 gl. 20 kr., tabakire s poskočnim pokrovom po 1 gl. 25 kr., šaljive zapiralnike za flaše po 3 za 60 kr., in še veliko drugih reči. 10 let poročstva, da je blago dobro in da belo ostane.

Denar naj se pošlje naprej, ali pa naj se blago naroči in ga bomo poslali s poštnim povzetjem.

Blau & Kann, General-Depositeure,
Wien, I., Heinrichshof.

Opomba. Pokažemo lahko na stotine pohvalnih in priznalnih pisem. Ponarejevanje tega blaga je postavno prepovedano.